

Sotenäs kommun

info@sotenas.se

Rektorn vid Hunnebostrands skola

Bjorn.nilsson@sotenas.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Hunnebostrands skola
i Sotenäs kommun

Tillsyn i Hunnebostrands skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sotenäs kommun under våren och hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hunnebostrands skola besöktes av Skolinspektionen den 26 augusti 2014.

Fakta om skolenheten

Hunnebostrands skola ligger centralt belägen i förhållande till Hunnebostrands bostadsområden med gångavstånd till skogen och havet. Skolan omfattar 157 elever, varav 22 går i förskoleklass och 135 i grundskolans årskurser 1-6. Det finns elever i grundsärskolan integrerade i grundskolan. Klasserna omfattar cirka 20 elever.

Skolan är organiserad i tre arbetslag: förskoleklass och årskurs 1, årskurs 2-3 och årskurs 4-6. I arbetslagen ingår även personal från fritidshemmet.

Kunskapsresultat

Skolverkets offentliga statistik för läsåret 2012/13 visar att 46 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kravnivån på samtliga delprov i nationella ämnesprovet i matematik och 71 procent nådde kravnivån på samtliga delprov i svenska. Skolans egen statistik för måluppfyllelsen i årskurs 3 visar att 54 procent nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i ämnet svenska och 46 procent av eleverna nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i matematik under samma år. För övriga ämnen har skolan inte redovisat någon egen statistik i årskurs 3.

Enligt Skolverkets offentliga statistik för läsåret 2012/13 har i stort sett samtliga elever i årskurs 6 nått minst betyget E i alla ämnen. Det finns ett fåtal elever som inte når lägsta kunskapskrav E. I samtliga ämnen är pojkarnas betygspoäng högre än flickornas utom i ämnena musik och slöjd. Störst skillnad i betygspoäng mellan flickor och pojkar är det i ämnena matematik och kemi. Av Skolverkets offentliga statistik över betygresultat i varje ämne läsåret 2012/13 framgår också att Hunnebostrands skola genomsnittliga betygspoäng för de olika ämnena varierar mellan 12,7 (teknik) och 16,4 (engelska).

Av Skolverkets offentliga statistik över de nationella ämnesprov i årskurs 6, som genomförts våren 2013, har i stort sett 100 procent av deltagande elever på Hunnebostrands skola fått lägst provbetyg E.

Helhetsbedömning

Det har vid tillfället för tillsynen inte framkommit annat än att eleverna på skolenheten Hunnebostrands skola, känner sig trygga i sin skolmiljö. Elever uppger att de har stort förtroende för lärarna på skolan. Tillsynen visar också att skolan bedriver ett arbete för att förebygga kränkningar av elever. Dock visar tillsynen även på brister i skolans arbete som har betydelse för måluppfyllelsen.

Rektorn och lärarna måste arbeta för att tydligare klargöra för elever vilka mål utbildningen har. Därtill måste arbetet för att öka elevernas inflytande göras mer systematiskt och målinriktat. Detta gäller elevernas inflytande över såväl sin skolmiljö som över undervisningens utformning och innehåll. Inflytandet för elevernas vårdnadshavare måste säkerställas genom att det på skolenheten finns forum för samråd.

I arbetet med Trygghet och studiero ska skolan se till att ordningsreglerna utarbetas under medverkan av eleverna och att planen mot kränkande behandling följer författningarnas krav.

Rektor måste även fördela tjänsterna på ett sådant sätt att legitimerade lärare undervisar i ämnen de är behöriga i.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Sotenäs kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 december 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn och lärarna ska klargöra för elever vilka mål utbildningen har.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna och vårdnadshavarna informeras om vad som gäller i fråga om inflytande och samråd. De ska också informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Rektorn ansvarar för att sådan information lämnas. Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan.

I intervju med rektor framkommer att rektor informerar föräldrar om målen med utbildningen på föräldramöten i årskurs 3 och årskurs 6. Enligt rektor är det lärarnas uppgift att prata med eleverna om målen för utbildningen.

Lärarna säger under intervjun att de försöker stoppa in målen när man arbetar "där och då". Informationen kring målen för utbildningen och kunskapskraven sker mest muntligt och det finns ingen gemensam strategi på enheten hur målen med utbildningen ska förmedlas till eleverna. Lärarna säger också att de inte längre skriver pedagogiska planeringar. Enligt lärarna ges inte heller någon annan skriftlig information om mål och kunskapskrav inför, under eller efter olika arbetsområden. Ibland ges dock denna typ av information muntligt.

Eleverna säger att de inte vet vad det är för olika kunskapskrav i de olika ämnena och att de inte vet vad de ska lära sig i varje ämne. Eleverna säger också att de inte alls eller någon enstaka gång har pratat om vad de ska lära sig i relation till kunskapskraven och betyg.

Utredningen visar att skolan inte i tillräcklig utsträckning klargör för eleverna vilka mål utbildningen har. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 14 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Vid skolenheten ska finnas ett eller flera forum för samråd med elevernas vårdnadshavare.
- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Av skollagen framgår att det vid varje skolenhet ska finnas ett eller flera forum för samråd med eleverna och vårdnadshavarna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna och vårdnadshavarna. Inom ramen för ett eller flera sådana forum ska eleverna och vårdnadshavarna informeras om förslag till beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Rektorn ansvarar för att det finns forum för samråd och för att informations- och samrådsskyldigheten fullgörs. Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Utformningen av elevinflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten som föreskrivs i bestämmelserna om kvalitetsarbete. Läraren ska enligt läroplanen svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Rektor har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Rektor och lärare uppger vid intervju att det inte finns något forum för samråd för vårdnadshavare vid skolenheten. För föräldrarna har det funnits föräldramöten. Det har däremot inte förekommit några möten som kan svara mot lagens krav på forum för samråd.

Intervjuer med elever visar att eleverna upplever att de i begränsad omfattning kan vara med att påverka sitt eget lärande. Enligt eleverna är det läraren som bestämmer vad de ska göra på lektionerna och hur de ska redovisa sina kunskaper. Eleverna upplever inte att de bjuds in att diskutera undervisningen eller vara med och påverka varken innehåll, arbetssätt eller arbetsformer.

Rektor säger att han försöker få eleverna att förstå att de ska ta frågor om inflytande på undervisningen via klassrådet. Han har pratat med samtliga lärare om detta och han bedömer att det finns elevinflytande i undervisningen hos nästan alla lärare. Rektor har dock inte besökt undervisningen hos någon lärare men planerar att göra det under den kommande terminen.

I intervjun beskriver lärarna att de har kommit olika långt i arbetet med elevinflytande. Några av lärarna ger eleverna möjlighet att välja hur de ska redo-

visa sina kunskaper, medan andra lärare beskriver att vissa elevgrupper behöver väldigt "fyrkantig" struktur. Lärarna bekräftar att rektor inte besöker klassrummen för att ta del av undervisningen. Av Skolinspektionens enkät som besvarats av pedagoger som undervisar på skolan, framgår att pedagogerna vid Hunnebostrands skola upplever att eleverna har begränsad delaktighet och inflytande, i jämförelse med hur pedagoger vid andra skolor har besvarat enkäten. Exempelvis får pedagogerna på Hunnebostrands skola ett genomsnittligt indexvärde på 4,6 på en 10-gradig skala på frågor om elevinflytande. Genomsnittet för svarande pedagoger på samma frågor är på samtliga skolenheter 6,5.

Av utredningen framgår att skolenheten saknar forum för samråd med elevernas vårdnadshavare. Utredningen visar vidare att eleverna inte i tillräcklig utsträckning ges reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

4 kap. 9 och 14 §§ skollagen

Lgr 11 avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, avsnitt 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande och 2.8 Rektorns ansvar.

Trygghet och studiero

Bedömning

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Ordningsregler ska utarbetats under medverkan av eleverna vid skolenheten.
- Det ska finnas en plan mot kränkande behandling som innehåller en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Huvudmannen ska även se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande

året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Det framkommer i intervju med lärarna att det finns två stående ordningsregler som lärarna "går igenom" med eleverna varje år och på förekommen anledning. Lärarna uppger också att det tidigare har tagits fram ordningsregler med hjälp av klassråd och elevråd, men att reglerna då har blivit väldigt omfattande och svåra att förhålla sig till. Lärarna säger att elever kan påverka regler på skolan som handlar om lek- och spelregler för olika rastaktiviteter. De kan även komma med synpunkter på skolans två stående regler.

I intervjun med eleverna bekräftar eleverna att de kan lämna synpunkter på reglerna, men menar att detta inte leder till någon förändring av de gemensamma ordningsreglerna. Några av eleverna upplever att de inte alls får vara med i arbetet att ta fram ordningsregler.

Hunnebostrands skola har en plan mot kränkande behandling. Planen innehåller inte en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder mot kränkande behandling har genomförts. Enligt skolans rektor, lärare och elevhälsan genomförs dock ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling till exempel genom att kartlägga risker och behov. Eleverna bekräftar att de känner sig trygga på skolan.

Utredningen visar att skolenhetens ordningsregler inte utarbetas under medverkan av eleverna. Utredningen visar också att skolans plan mot kränkande behandling saknar en redogörelse för hur förra årets åtgärder har genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 8 § skollagen

Personalkompetens

Bedömning

Sotenäs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Personalkompetens.

- Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen.

Motivering

Enligt skollagen får endast den som har legitimation som lärare och som är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen. Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller nämnda krav eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen.

Rektor säger vid intervjun att han har valt att organisera lärarna utifrån klass-lärarsystem. Rektor uppger att det på skolan finns tillgång till behöriga lärare i de flesta ämnen, men att eleverna inte alltid undervisas av behörig lärare. Från årskurs 4 till 6 har varje klass två lärare som undervisar i alla ämnen utom slöjd. Dock saknas behörighet hos dessa lärare i några ämnen. Rektor uppger att eleverna i årskurs 4 inte får undervisning av behörig lärare i de samhällsorienterande ämnena dvs. religion, samhällskunskap, historia och geografi. Det saknas även undervisning av behörig lärare i musik för alla klasser utom för årskurs 6. Av de lärarlegitimationer som granskats av Skolinspektionen, för anställda på Hunnebostrands skola, framgår att det på skolan finns legitimerade ämnesbehöriga lärare att tillgå för att tillgodose kravet på ämnesbehörighet i samhällsorienterande och musik. Rektorn uppger inga särskilda skäl med hänsyn till eleverna för att inte tillgodose kravet på ämnesbehörighet.

Vid lärarintervjun bekräftas att lärare undervisar i ämnen där de saknar behörighet.

Av utredningen framgår att lärarkompetensen vid skolenheten inte till fullo används utifrån lärarnas behörighet och legitimation. Skolan använder i vissa fall legitimerade lärare som inte är behöriga att bedriva undervisningen, trots att det finns lärare med rätt utbildning att tillgå och att det inte finns några andra särskilda skäl med hänsyn till eleverna. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

2 kap. 13 § skollagen

2 kap. 18 § skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar enligt 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Sotenäs kommun en anmärkning.

Särskilt stöd**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogrammen anger inte alltid vilka behoven av särskilt stöd är.

Motivering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Av intervjuer med rektorn och personal framkommer att skolan har kända och fungerande rutiner för att identifiera elever som kan befaras inte nå kunskapskraven. På skolan ansvarar mentorn för att upprätta åtgärdsprogram och elevhälsan kontaktas alltid om det inte är uppenbart obehövt.

Av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av framgår inte alltid elevens behov i åtgärdsprogrammen. Istället anges svårigheter, kunskapskrav och insatser under rubriken "elevens behov". Ett exempel på när kunskapskrav anges som behov är "att skriva egna längre texter med en röd tråd". Även personliga omdömen och personliga förhållanden finns nedtecknade i åtgärdsprogrammen.

I intervjun med elevhälsan bekräftas att man på skolenheten inte har varit så noggrann med att skriva fram behoven tydligt i åtgärdsprogrammen.

Utredningen visar att det på skolan finns kända och fungerande rutiner för arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Utredningen visar dock att elevens behov inte alltid framgår av åtgärdsprogrammen. Detta är en brist. Skolinspektionen vill påpeka att syftet med att utreda och nedteckna elevens behov är att ge skolan ett tillräckligt underlag för att förstå varför eleven har svårigheter i skolsituationen och vilka stödinsatser som skolan behöver sätta in. I det praktiska arbetet fungerar åtgärdsprogrammet som ett stöd vid planeringen och genomförandet av den pedagogiska verksamheten kring eleven.

Samtidigt är det en skriftlig bekräftelse på elevens behov av särskilt stöd samt vilka åtgärder som ska vidtas. Då Skolinspektionen inte funnit annat än att skolans arbete med särskilt stöd vid tiden för tillsynen fungerar bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och huvudmannen tilldelas därför en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brist inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- I de individuella utvecklingsplanerna framgår inte alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren en gång per läsår i årskurs 1- 5, vid ett av utvecklingssamtalen, i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. Läraren ska också i den individuella utvecklingsplanen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Om ett åtgärdsprogram utarbetas behöver inte den skriftliga individuella utvecklingsplanen innehålla en sammanfattning av vilka insatser i form av särskilt stöd som eleven behöver för att nå kunskapskraven.

Vid intervju med lärare, elever och rektor framkommer vid tiden för tillsynen inget annat än att arbetet med betyg och bedömning på skolan fungerar. Alla elever har utvecklingssamtal och får muntlig information och skriftliga bedömningar eller betyg.

För de elever som inte har åtgärdsprogram har Skolinspektionen tagit del av individuella utvecklingsplaner. I dessa framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I intervjun med rektor säger han att de individuella utvecklingsplaner Skolinspektionen har fått tillsänt inte stämmer med hur de individuella utvecklingsplanerna egentligen är utformade och att det saknas en del i dokumentet.

På frågan om Skolinspektionen kan få ta del av en komplett individuell utvecklingsplan uppger rektor att det vid tiden för tillsynen inte är möjligt på grund av byte av datasystem.

I intervjun med lärarna framkommer att de inte skriver en framåtsyftande del som anger de insatser som behövs för att varje elev ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Lärarna säger att de anges muntligt för eleverna vid samtalet, men inte nedtecknas i den individuella utvecklingsplanen.

Utredningen visar att de individuella utvecklingsplanerna på Hunnebostrands skola saknar vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Då Skolinspektionen inte funnit annat än att skolans arbete med betyg och bedömning i övrigt fungerar tillfredsställande bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och huvudmannen tilldelas därför en anmärkning och ska åtgärda bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Elisabeth Fogelberg och undervisningsråd Sven-Olof Lundin deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Beslutsfattare

Charlotte Limberg
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.